

CẠNH TRANH CHIẾN LƯỢC MỸ - TRUNG QUỐC NHÌN TỪ CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ

LÊ THÈ MÀU*

Theo giới nghiên cứu kinh tế và chính trị trên thế giới, số dĩ cuộc chiến thương mại Mỹ - Trung Quốc tiếp tục leo thang và chưa có điểm dừng là do cuộc chiến này chỉ là một trong những nội dung cạnh tranh chiến lược toàn diện giữa hai nước trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, được thể hiện qua sự cạnh tranh giữa chương trình “Sản xuất tại Mỹ” và giữa sáng kiến “Vành đai, Con đường” (BRI) của Trung Quốc với chiến lược “Án Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở” của Mỹ. Để cung cấp những thông tin tham khảo và có cái nhìn toàn diện về vấn đề này, chúng tôi xin tóm lược những nét chủ yếu nhất về cuộc cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc qua nhận định của các nhà nghiên cứu và bình luận quốc tế.

Cuộc cạnh tranh mang tính thời đại sâu sắc

Nhìn từ quan điểm của tác giả A.Ai-va-dốp trong bài “Quy luật phát triển theo chu kỳ của chủ nghĩa tư bản” đăng trên trang *warandpeace.ru*, sự cạnh tranh chiến lược toàn diện Mỹ - Trung Quốc sẽ kéo dài trong nhiều năm bởi nó mang tính thời đại trong giai đoạn chuyển tiếp từ cuộc Cách mạng công nghiệp 3.0 đến cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (Cách mạng công nghiệp 4.0), xuất phát từ quy luật phát triển theo chu kỳ của chủ nghĩa tư bản thế giới gắn với các cuộc cách mạng công nghiệp trong lịch sử. Vì thế, cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc hiện nay có nhiều nét tương đồng với sự cạnh tranh giữa các cường quốc đầu thế kỷ XX, khi thế giới chuyển từ cuộc Cách mạng công nghiệp 2.0 tới cuộc Cách mạng công nghiệp 3.0, với hệ quả dẫn tới Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914 - 1918)⁽¹⁾.

Trong bài “Cách mạng công nghiệp mới là cuộc cách mạng in-tơ-nét” trên trang *forbes.com*, tác giả Mi-cha Cau-phơ-man nhận định

rằng, một trong những đỉnh cao của cuộc Cách mạng công nghiệp 3.0 là sự ra đời và phát triển mạng in-tơ-nét kết nối 44% dân số thế giới, hình thành nên “lục địa thứ 7”. Vì vậy, cuộc Cách mạng công nghiệp 3.0 thường được gọi là “cách mạng in-tơ-nét”⁽²⁾. Một số nhà nghiên cứu cho rằng, cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 còn được gọi là “Cách mạng in-tơ-nét vạn vật” (Internet of Things Revolution). Khác với mạng in-tơ-nét trong cuộc Cách mạng công nghiệp 3.0 chỉ kết nối con người với con người thông qua hệ thống máy tính kết nối toàn cầu, in-tơ-nét kết nối vạn vật trong cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 kết nối vạn vật trong không gian thực cũng như trong không gian ảo. Vạn

* Đại tá, Bộ Quốc phòng

(1) Периодическая система мирового капиталистического развития, <https://www.warandpeace.ru/ru/exclusive/vprint/66601/>

(2) The Internet Revolution is the New Industrial Revolution, <https://www.forbes.com/sites/michakaufman/2012/10/05/the-internet-revolution-is-the-new-industrial-revolution/#1e8e95047d5b>

vật trong không gian thực không chỉ là con người mà còn là các quốc gia “thông minh”, các thành phố “thông minh”, các xí nghiệp sản xuất và kinh doanh “thông minh”, các phương tiện và đồ gia dụng “thông minh” phục vụ nhu cầu của con người trên khắp thế giới⁽³⁾.

Theo các chuyên gia thuộc Công ty CISCO (Mỹ), trong hai năm 2008 - 2009, số vật thể kết nối với mạng in-tơ-nét đã vượt quá số dân trên toàn thế giới, mở ra kỷ nguyên in-tơ-nét vạn vật. Từ năm 2009, được sự hỗ trợ của Ủy ban châu Âu, các cuộc hội thảo về in-tơ-nét vạn vật được tổ chức hằng năm ở Brúc-xen (Bi). Từ năm 2010, in-tơ-nét vạn vật trở thành động lực phát triển công nghệ điện toán đám mây để xử lý khối lượng dữ liệu khổng lồ liên kết với nhau từ tất cả các vật thể và con người trên khắp toàn cầu. Các chuyên gia kinh tế và chính giới tham dự Diễn đàn kinh tế thế giới năm 2009 ở Đa-vốt (Thụy Sĩ) gọi cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 là “cách mạng in-tơ-nét kết nối vạn vật”, gồm hai thành tố chủ yếu là “mạng in-tơ-nét” và “vạn vật thông minh”. Như vậy, theo tác giả Lo-ren Lau, quốc gia nào làm chủ được hai thành tố này của cách mạng in-tơ-nét vạn vật thì quốc gia đó sẽ giành chiến thắng trong cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0⁽⁴⁾. Vì thế, chuyên gia phân tích A-bra-ham Đen-mac nhận định, cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc là cuộc chiến mang tính chất thời đại sâu sắc⁽⁵⁾. Thậm chí, các tác giả Ê-li-de Mooc-gan⁽⁶⁾, V.Xa-mô-pha-lốp⁽⁷⁾ và Nic Bit-lây⁽⁸⁾ đưa ra nhận định rằng, thực chất cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc là Chiến tranh lạnh kiểu mới 2.0.

Cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0

Theo các nhà nghiên cứu, cách mạng in-tơ-nét kết nối vạn vật của Trung Quốc dựa trên hai trụ cột chủ yếu là chương trình “Sản xuất tại Trung Quốc 2025” và “Sáng kiến BRI”. Chương trình “Sản xuất tại Trung Quốc 2025” là kế hoạch phát triển 10 năm (2015 - 2025) nhằm mục tiêu chiến lược dài hạn đưa Trung Quốc từ “công xưởng của thế giới” trở thành “cường quốc chế tạo”, chiếm vị trí số một, chỉ ít trong các lĩnh vực công nghệ là ô-tô điện, phương tiện sử dụng năng lượng mới, công

nghệ thông tin và viễn thông thế hệ mới, dữ liệu lớn, công nghiệp chế tạo rô-bốt, trí tuệ nhân tạo, công nghệ nông nghiệp, kỹ thuật hàng không vũ trụ, vật liệu tổng hợp mới, thiết bị điện tiên tiến, ngành y sinh học hiện đại, kết cấu hạ tầng đường sắt cao tốc và kỹ thuật hàng hải công nghệ cao. Để hiện thực hóa chương trình này, Chính phủ Trung Quốc đã đầu tư khoảng 300 tỷ USD nhằm mục tiêu đưa Trung Quốc chiếm lĩnh vị thế áp đảo trên thị trường thế giới. Dự báo, đến năm 2035, ngành chế tạo Trung Quốc sẽ vượt các cường quốc chế tạo hàng đầu thế giới như Đức và Nhật Bản và vào thời điểm kỷ niệm 100 năm thành lập nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa, Trung Quốc sẽ giành vị thế thống trị trên thị trường sản phẩm công nghệ cao toàn cầu⁽⁹⁾. Còn theo nhận định của chính giới và cộng đồng chuyên gia ở Mỹ, để hiện thực hóa chương trình “Sản xuất tại Trung

(3) Why securing the Internet of Things is crucial to the Fourth Industrial Revolution, <https://www.weforum.org/agenda/2019/04/why-securing-the-Internet-of-things-is-crucial-to-the-fourth-industrial-revolution/>

(4) Lawrence J. Lau. Behind the US-China trade war lies a competition for dominance and a rising tide of protectionism, <https://www.scmp.com/comment/insight-opinion/united-states/article/2160041/behind-us-china-trade-war-lies-competition>

(5) Abraham Denmark “A New Era of Intensified US-China Competition”, <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/new-era-intensified-us-china-competition>

(6) US and China locked in Cold War 2.0, historian Niall Ferguson warns, <https://www.abc.net.au/news/2019-03-06/us-and-china-locked-in-cold-war-2.0-historian-says/10873254>; The risks of a new Cold War between the US and China are real: here's why, <https://theconversation.com/the-risks-of-a-new-cold-war-between-the-us-and-china-are-real-heres-why-103772>

(7) Владимир Самофалов Китай-США: “большая двойка” или новая холодная война?, <https://zn.ua/international/kitay-ssha-bolshaya-dvoika-ili-novaya-holodnaya-voyna-.html>

(8) The risks of a new Cold War between the US and China are real: here's why, <https://theconversation.com/the-risks-of-a-new-cold-war-between-the-us-and-china-are-real-heres-why-103772>; Made in China 2025 trở thành mối đe dọa đối với vị thế thống trị trong các lĩnh vực kỹ thuật độc quyền của các công ty Mỹ và phương Tây

(9) Xem trang sau

Quốc 2025”, Trung Quốc phải mua và sao chép bí quyết công nghệ của Mỹ và các nước công nghiệp phát triển. Ông Xcốt Ken-ơ-đi, chuyên gia nghiên cứu Trung Quốc của Trung tâm nghiên cứu quốc tế và chiến lược ở Oa-sinh-ton (CSIS) cho rằng, nguy cơ từ chương trình “Sản xuất tại Trung Quốc 2025” là Nhà nước Trung Quốc can thiệp quy mô lớn bằng nhiều công cụ, như bắt buộc các công ty nước ngoài chuyển giao công nghệ cho họ một khi đầu tư vào quốc gia này, can thiệp và làm biến dạng thị trường, tác động xấu đến hoạt động đầu tư của các công ty, các quốc gia và chuỗi cung ứng toàn cầu. Đây là nguyên nhân chính khiến Mỹ kích hoạt Đạo luật Điều tra 301 để đánh thuế các sản phẩm công nghệ cao của Trung Quốc⁽⁹⁾.

Về phía Mỹ, theo các tác giả Ê-men A-can và Tôm Hau-oen, sau khi bước vào Nhà Trắng, với chủ trương “Làm cho nước Mỹ vĩ đại trở lại”, Tổng thống Mỹ Đ. Trăm đã thực hiện chương trình “Sản xuất tại Mỹ” nhằm giành lại vị thế cường quốc công nghiệp số một thế giới mà Mỹ từng chiếm lĩnh trong thế kỷ XX. Theo chương trình đó, Tổng thống Đ. Trăm kêu gọi “Người Mỹ dùng hàng Mỹ” và “Công ty Mỹ tuyển nhân công Mỹ”. Như vậy, bản chất của sự cạnh tranh giữa chương trình “Sản xuất tại Trung Quốc 2025” và chương trình “Sản xuất tại Mỹ” là nhằm giành vị thế số một trên thị trường sản phẩm công nghệ cao của thế giới trong thế kỷ XXI trong điều kiện cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0. Theo Đạo luật ủy quyền quốc phòng của Mỹ cho năm tài chính 2018 - 2019, Tổng thống Đ. Trăm “nổ phát súng đầu tiên” nhằm vào chương trình “Sản xuất tại Trung Quốc 2025”. Trong đó có 8 biện pháp chủ yếu để ngăn chặn hoạt động được Mỹ cho là phi pháp của Trung Quốc. Đó là: 1- Ngăn chặn hoạt động tình báo công nghiệp của Trung Quốc; 2- Kiểm soát chặt các hợp đồng Chính phủ Mỹ ký với các tập đoàn công nghệ ZTE và Hwawei - hai tập đoàn sản xuất và kinh doanh công nghệ cao hàng đầu của Trung Quốc đồng vai trò chủ chốt trong các hoạt động tình báo công nghiệp; 3- Cấm mọi cơ quan Chính phủ Mỹ sử dụng sản phẩm của Công ty Hwawei và ZTE; 4- Cấm mọi thực thể có quan hệ với chính

phủ Mỹ giao dịch với hai công ty Hwawei và ZTE của Trung Quốc; 5- Tăng cường giám sát các khoản đầu tư của Trung Quốc ở Mỹ; 6- Gây sức ép buộc Trung Quốc phải chơi theo luật chơi của Mỹ trong thương mại; 7- Hạn chế các hoạt động gia tăng “sức mạnh mềm” của Trung Quốc ở Mỹ như cấm các Viện Khổng Tử của Trung Quốc hoạt động trên lãnh thổ Mỹ; 8- Sử dụng vùng lãnh thổ Đài Loan (Trung Quốc) và vấn đề hạt nhân trên bán đảo Triều Tiên làm đôi trọng trong cuộc cạnh tranh với Trung Quốc⁽¹⁰⁾.

Theo các tác giả Pha-hat A-xip và Lai-a-li-a Nu-ga-li-ê-va, cùng với chương trình “Sản xuất tại Trung Quốc 2025”, BRI là trụ cột chủ yếu để Trung Quốc xây dựng trật tự thế giới trong thế kỷ XXI⁽¹¹⁾. Theo Cri-xtô-phơ Ban-đinh, không chỉ Đảng Cộng hòa mà cả Đảng Dân chủ của Mỹ đều phản đối BRI của Trung Quốc và gọi sáng kiến này là “bẫy nợ” của Trung Quốc⁽¹²⁾. Ban Biên tập Tạp chí “Tin tức quốc gia” trong bài viết đăng trên chuyên

(9) Made in China 2025: Tham vọng phát triển ngành chế tạo của Trung Quốc, <http://nghienchiuquocte.org/2019/06/27/made-in-china-2025/>, Made in China 2025 trở thành mối đe dọa đối với vị thế thống trị trong các lĩnh vực kỹ thuật độc quyền của các công ty Mỹ và phương Tây. <https://viettimes.vn/bai-4-made-in-china-2025-da-tro-thanh-moi-de-doa-voi-the-thong-tri-cua-my-trong-cac-linh-vuc-ky-thuat-doc-quyen-cua-cac-cong-ty-my-va-phuong-tay-301655.html>

(10) Trump to Boost Domestic Content for Made in America, https://www.theepochtimes.com/trump-to-boost-domestic-content-for-made-in-america_3003525.html; Trump demands higher standards for “Made in America” goods, <https://www.Oa-sinh-tonimes.com/news/2019/jul/15/trump-demands-higher-standards-made-america-goods/>

(11) National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2019, <https://www.congress.gov/115/crpt/hrpt676/CRPT-115/hrpt676.pdf>

(12) BRI and the rise of the Chinese Economic World Order, <https://dailytimes.com.pk/251881/bri-and-the-rise-of-the-chinese-economic-world-order/>; Belt and road: a Chinese world order, <https://academic.oup.com/ia/article-abstract/95/2/503/5366580?redirectedFrom=fulltext>

(13) Christopher Balding, Why Democracies Are Turning Against Belt and Road, <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2018-10-24/why-democracies-are-turning-against-belt-and-road>

mục “Quốc phòng và an ninh quốc gia” cũng đưa ra nhận định, BRI là chiến lược ngoại giao “bẫy nợ” của Trung Quốc⁽¹⁴⁾. Theo các chuyên gia nghiên cứu về Trung Quốc là Crit-xơ và Chi-la-nây, BRI đã đưa nhiều quốc gia tham gia BRI rơi vào “bẫy nợ” của Trung Quốc. Thí dụ minh họa được đưa ra là Chính phủ Xi Lan-ca do không có khả năng trả 1 tỷ USD nợ của Trung Quốc đã buộc phải nhượng cho doanh nghiệp của Trung Quốc quyền sử dụng cảng biển Ham-ban-tô-ta với thời hạn lên tới 99 năm. Theo tính toán của ông Cai-xơ Ben-ga-li, cựu cố vấn kinh tế của Chính phủ Pa-ki-xtan, 91% thu nhập cảng biển sẽ rơi vào tay các doanh nghiệp Trung Quốc. Ông cho biết, các công ty của Trung Quốc đang thu được nguồn lợi to lớn từ việc miễn giảm thuế, trong khi đó tất cả các nguyên vật liệu xây dựng từ sắt, xi măng... đều phải mua từ Trung Quốc nên lợi ích thực sự thuộc về Trung Quốc chứ không phải người dân địa phương⁽¹⁵⁾. Ông Ma-ha-thi-a Mô-ha-met, sau khi trúng cử Thủ tướng Ma-lai-xi-a (5-2018) tuyên bố sẽ tìm cách hủy bỏ hoặc điều chỉnh chi phí của các dự án xây dựng cơ bản trị giá 22 tỷ USD thuộc BRI mà người tiền nhiệm của ông đã ký kết với Trung Quốc⁽¹⁶⁾.

Cho rằng BRI là nguy cơ đối với Mỹ, Tổng thống Đ. Trăm đã điều chỉnh chiến lược “xoay trục” tới châu Á dưới thời Tổng thống Ba-rắc Ô-ba-ma thành chiến lược “Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở”. Theo đó, Mỹ thúc đẩy quá trình xây dựng liên minh bốn nước Mỹ, Nhật Bản, Ấn Độ và Ô-xtrây-li-a (thường được gọi là “Tứ giác kim cương”) ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương nhằm cạnh tranh với Sáng kiến BRI. Ủy ban đánh giá an ninh và kinh tế Mỹ - Trung Quốc (UCESRC) xác định, Mỹ cần phải đối phó với những thách thức từ BRI của Trung Quốc ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương. Đề đối phó với sự lan tỏa của BRI, Đạo luật Ủy quyền quốc phòng của Mỹ trong năm tài khóa 2018 - 2019 đã đề ra các biện pháp nhằm kiềm chế sáng kiến này, trước hết ở Biển Đông. Đó là: *Thứ nhất*, ngăn chặn các hoạt động của Trung Quốc trong

vành đai chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương, đặc biệt chú ý ngăn chặn hoạt động quân sự hóa phi pháp của Trung Quốc ở Biển Đông; *Thứ hai*, mở rộng chức năng của Sáng kiến an ninh hàng hải Đông Nam Á hướng tới khả năng bao quát khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương; *Thứ ba*, tăng cường các hoạt động diễn tập phòng thủ tên lửa tại khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương, trong đó có khu vực truyền thống ở Đông Bắc Á; *Thứ tư*, tăng cường hợp tác quốc phòng và an ninh trong khuôn khổ “Tứ giác kim cương”, như gia tăng các cuộc tập trận liên quân, tăng cường quyền hạn cho Bộ Chỉ huy Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương, hạn chế cắt giảm lực lượng của Mỹ hiện diện tại Hàn Quốc; *Thứ năm*, lập báo cáo thường niên gửi Quốc hội Mỹ về các hoạt động quân sự, hàng hải và hàng không của Trung Quốc ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương, trong đó có Biển Đông; *Thứ sáu*, giao Bộ Quốc phòng Mỹ báo cáo về việc Trung Quốc bố trí vũ khí và các trang thiết bị mới ở khu vực Biển Đông; *Thứ bảy*, cấm Trung Quốc tham gia các cuộc tập trận hải quân lớn nhất thế giới mang tên “Vành đai Thái Bình Dương” (RIMPAC - Rim of the Pacific Exercise) tới khi nào Trung Quốc chấm dứt các hoạt động quân sự hóa phi pháp ở Biển Đông⁽¹⁷⁾.

Trước sức ép cạnh tranh từ phía Mỹ, Trung Quốc vẫn luôn kiên định chiến lược đã được hoạch định là hướng tới mục tiêu trở thành cường quốc thế giới và không chấp nhận bất kỳ

(14) China's Debt-Trap Diplomacy, <https://www.nationalreview.com/2018/07/china-belt-and-road-initiative-debt-trap-diplomacy/>

(15) 5 Countries That Have Fallen into China's Debt Trap, <https://www.youtube.com/watch?v=U9xSA2gOZQ>; Are more nations falling into China's debt trap?, <https://www.khaleejtimes.com/editorials-columns/are-more-nations-falling-into-chinas-debt-trap>

(16) Christopher Balding, Why Democracies Are Turning Against Belt and Road, <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2018-10-24/why-democracies-are-turning-against-belt-and-road>

(17) National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2019, <https://www.congress.gov/115/crpt/hrpt676/CRPT-115hrpt676.pdf>

sức ép nào từ phía Mỹ buộc Trung Quốc phải thay đổi mô hình kinh tế và chính trị⁽¹⁸⁾. Thậm chí, Trung Quốc gọi đây là “cuộc vận lý trường chinh lần thứ hai”.

Có thể thấy, sự cạnh tranh chiến lược giữa Mỹ và Trung Quốc sẽ có tác động, ảnh hưởng đến thế giới. Trong bài phát biểu tại Diễn đàn Đại hội đồng Liên hợp quốc năm 2019, Tổng Thư ký Liên hợp quốc An-tô-ni-ô Guterres cảnh báo nguy cơ hiện hữu về một thế giới bị chia rẽ do sự cạnh tranh giữa Mỹ và Trung Quốc⁽¹⁹⁾. Chẳng hạn như, sự chia rẽ đó bắt nguồn từ sự lựa chọn nên hay không nên tham gia BRI, hoặc nên hay không nên sử dụng công nghệ mạng 5G của Trung Quốc. Theo nhận định của Tiên sĩ khoa học lịch sử P. I-xcan-đơ, chuyên gia nghiên cứu của Viện Nghiên cứu Slave thuộc Viện Hàn lâm khoa học Nga, không loại trừ khả năng cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc sẽ lan tỏa sang nhiều lĩnh vực khác. Trong đó, đáng chú ý là hoạt động quân sự ở eo biển Đài Loan (Trung Quốc) và Biển Đông. Điều này không chỉ gây bất ổn an ninh trong khu vực Viễn Đông và Đông Nam Á mà còn lôi kéo các nước khác và các tổ chức quốc tế vào quỹ đạo ảnh hưởng của Mỹ hoặc Trung Quốc⁽²⁰⁾.

Tóm lại, cục diện kinh tế, chính trị và an ninh thế giới năm 2019 có một số nét tương đồng với cục diện thế giới trong những năm đầu thế kỷ XX, trong đó bối cảnh chung là thế giới trải qua giai đoạn giao thời giữa hai cuộc cách mạng công nghiệp. Trong giai đoạn giao thời từ cuộc Cách mạng công nghiệp 2.0 tới cuộc Cách mạng công nghiệp 3.0 đầu thế kỷ XX, sự cạnh tranh giữa các cường quốc đã từng dẫn tới Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914 - 1918), Chiến tranh thế giới thứ hai (1939 - 1945) và Chiến tranh lạnh. Trong giai đoạn giao thời của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay, cũng đang diễn ra sự cạnh tranh giữa các cường quốc, trước hết là Mỹ và Trung Quốc. Tuy cuộc cạnh tranh hiện nay ít có khả năng dẫn tới chiến tranh thế giới mới do các nước lớn đều sở hữu vũ khí hạt nhân có khả năng hủy diệt toàn bộ sự sống trên trái đất, nhưng theo các tác giả Xcôt Tê-it và

Ê-li-no Xlô-ân, cạnh tranh chiến lược toàn diện Mỹ - Trung Quốc là loại hình “xung đột vùng xám” và là “biến thể” của một loại hình chiến tranh thế giới mới, được gọi là “chiến tranh thế giới phức hợp” (World Hybrid War), được tiến hành chủ yếu bằng các biện pháp phi quân sự, như kinh tế, chính trị, ngoại giao, văn hóa, thông tin, tình báo, khoa học - công nghệ ngay trong điều kiện thời bình⁽²¹⁾. Trong bối cảnh đại dịch COVID-19 đang lan tỏa khắp toàn cầu từ cuối năm 2019 tới đầu năm 2020, cả Mỹ và Trung Quốc đều cáo buộc lẫn nhau về nguyên nhân gây ra dịch bệnh, hai chuyên gia phân tích chính trị quốc tế Lê-ô-nhit Xa-vin (Nga)⁽²²⁾ và Giu-xtín Bau-man (Mỹ)⁽²³⁾ cho rằng, cho dù chưa thể khẳng định được nguồn gốc, đại dịch này là biến thể của cuộc chiến tranh thế giới phức hợp, sẽ đẩy sự cạnh tranh giữa Mỹ và Trung Quốc chuyển sang một giai đoạn mới, có tác động mạnh mẽ tới toàn bộ cục diện kinh tế - xã hội, chính trị và an ninh quốc tế. Do đó, tất cả các quốc gia đều đang quan tâm theo dõi diễn biến cuộc cạnh tranh này để kịp thời hạn chế tác động tiêu cực và đối phó với các nguy cơ, đồng thời nắm bắt cơ hội để điều chỉnh chính sách đối ngoại phù hợp. □

(18) Крутлый стол “Перспективы китайских реформ в изменяющемся мире”, <http://sg-sofia.com.ua/perspektivi-kitajih-reform-v-izmen-mire>

(19) UN Secretary-General Guterres's full speech to the United Nations General Assembly. <https://www.youtube.com/watch?v=7DKoOwPk-Cw>

(20) Торговая война США и Китая перемирие или затишье перед бурей? <http://rodon.org/polit-190114112015>

(21) Hybrid warfare: the new face of global competition, <https://www.ft.com/content/ffe771e-e5bb-11e9-9743-db5a370481bc>; Hegemony, power, and hybrid war, <https://doc-research.org/2018/11/hegemony-power-hybrid-war/>

(22) Вирус, гибридная война и американские военные, <https://www.fondsk.ru/news/2020/03/19/virus-gibridnaja-vojna-i-amerikanskije-voemye-50398.html>

(23) Using Hybrid-Warfare Defeat Mechanisms to Fight the Coronavirus and Counter Future Bioweapons. A Novel Approach, <https://smallwarsjournal.com/jrn/art/using-hybrid-warfare-defeat-mechanisms-fight-coronavirus-and-counter-future-bioweapons>